

Kjernekraft som del av den norske energimiksen

Norge står overfor raskt økende energibehov. NVE anslår at strømforbruket nå er rekordhøyt (137 TWh i 2024) og vil fortsette å øke de neste årene, drevet av økt elektrifisering av transport, industri og datasentre. Utbyggingen av vindkraft har imidlertid møtt store utfordringer: Færre prosjekter får konsesjon, kommuner bruker vetorett oftere, og mange godkjente prosjekter realiseres ikke. Dette innebærer at statens vindkraftmål ikke nås, noe som reduserer marginen i det antatte kraftoverskuddet. Allerede ser vi at store volumer væravhengig kraft (vind og sol) i perioder må avkortes på grunn av kraftoverskudd. Samtidig har Stortinget satt ambisiøse klimamål som krever vesentlige utslippskutt. Den norske kraftproduksjonen anslås å øke med bare ca. 4 TWh fram mot 2029, mens prognosene viser at kraftoverskuddet i et normalår reduseres fra dagens nivå til rundt 11 TWh i 2029. For å nå klimamålene må vi sikre nok stabil, ren kraft. Da må også kjernekraft vurderes som del av løsningen.

Kjernekraftens egenskaper

Kjernekraft er svært klimavennlig. Med sine minimale CO₂-utslipp betegnes moderne kjernekraft som en «svært ren» energikilde. IEA påpeker at kjernekraft reduserer behovet for fossil kraft med store mengder hvert år. Kjernerreaktorer gir stabil effekt døgnet rundt uavhengig av vær, noe som styrker forsyningssikkerheten i kontrast til væravhengige kilder. Teknologier som små modulære reaktorer (SMR) gjør kjernekraft fleksibelt også i Norge. SMR bygger på velprøvd teknikk, har kompakt design og kan produsere kombinert strøm og varme. IEA anslår at hvis verdens regjeringer legger til rette, kan kjernerreaktorer med liten effekt (SMR) spille en gjennombruddsrolle: kapasiteten kan vokse kraftig med hundrevis av gigawatt innen 2050. Norske initiativ innen SMR peker på at teknologien er trygg, ren og økonomisk realistisk i norsk målestokk.

Utbyggingstid og rask internasjonal utvikling

Alle erfaringer viser at nye kjernekraftverk tar tid å planlegge og bygge. For eksempel har Storbritannias Hinkley Point C blitt bygget siden 2016 og ventes først i drift i 2027. Slike tidkrevende prosjekter krever tidlig oppstart. Effektiv nasjonal innsats kan imidlertid gi langt raskere resultater: Sør-Korea har i dag 26 reaktorer i drift og 2 under bygging, noe som viser at

en klar politikk og god planlegging kan føre til hurtig utbygging av kjernekraft. For å dra nytte av dette må byråkratiske hindringer ryddes av veien i Norge. Selv om det formelt er mulig å søke konsesjon for kjernekraft her hjemme, er regelverket ennå ikke praktisk testet for kommersielle reaktorer. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) og andre etater må styrkes, og søknadsprosessene standardiseres og effektiviseres i tråd med internasjonal praksis. Land som USA, Canada og Storbritannia har innført spesialprogrammer for SMR som gir raskere godkjenning og tilskudd til pilotanlegg. Norge må sikre politisk ledelse og ressurser slik at arbeidet med pilotprosjekter og nødvendige utredninger starter umiddelbart. Som Teknisk Ukeblad påpeker: «Vi har lovverket som må til. Det som nå trengs, er politisk vilje til å ta det i bruk».

Forskning og fremtidig teknologi

I tillegg til å realisere dagens kjernekraftteknologi, må Norge forberede seg på fremtidens løsninger. Internasjonale studier forutser at fusjonsenergi kan bli en betydelig utslippsfri kraftkilde i framtiden. Norske forskningsmiljøer har kompetanse til å bidra i internasjonale samarbeidsprosjekter (som ITER) og til å utvikle nye konsepter. Derfor bør Norge øke støtte til fusjonsforskning, både gjennom internasjonale prosjekter og nasjonale programmer, slik at vi er klare når teknologien modnes.

Oslo Unge Høyre vil:

- **Igangsette nasjonal kjernekraftutredning:** Regjeringen bes å starte en helhetlig utredning av kjernekraft i Norge, med fokus på effektbehov, nettilpasning og langsiktige utslippsmål.
- **Fjerne unødvendig byråkratiske hindringer:** Konsesjonsprosessen for kjernekraft skal forenkles. DSA og andre etater må gis økte ressurser til å håndtere godkjenning og sikkerhetsvurdering av nye kjernekraftverk raskt og effektivt.
- **Støtte pilotprosjekter:** Innfør økonomiske incentiver og partnerskapsordninger for å stimulere oppføring av demonstrasjonsanlegg med SMR-teknologi i Norge, gjerne i samarbeid mellom næringsliv, kommuner og stat.

- **Inkludere kjernekraft i nasjonale planer:** Kjernekraft vurderes som en del av nasjonale kraft- og energimål for 2030- og 2040-årene, slik at teknologiens rolle blir tydelig i fremtidig planlegging av forsyningssikkerhet og klimakutt.
- **Satse på fusjonsforskning:** Øke norsk deltakelse og finansiering i internasjonal fusjonsforskning (f.eks. ITER og andre storskala prosjekter) gjennom aktive samarbeid og bevilgninger.